

שם הפעילות: ערך העבודה – י-יב'

הכותב/ת: אלומה והנוער העובד והלומד

מתוך מערך פעולות לשבוע "מתחברים לשורשים" חקלאות- זה בידיים שלנו, שותפים: מרכז המועצות האזוריות, משרד החינוך מנהל חברה ונוער, משרד החינוך המנהל לחינוך התיישבותי, התנועות המיישבות, תנועות הנוער בהתיישבות, מרכז הדרכה אלומה

ערכים ומטרות הפעילות

1. החניכים יבחנו האם העבודה היא דרך לחיים
2. החניכים יכירו את השחיקה בערך העבודה בחברה
3. החניכים יזהו את **העבודה** כמקום בעל פוטנציאל **ליצירה**
4. החניכים יבררו את הקשר בין יצירה אישית לבין אחריות ויצירת החברה

קהל היעד

חברת הנעורים (י-יב')

משך הפעילות

כשעה וחצי

רשימת ציוד ועזרים

- מסיכת לטו (שקית נייר עם חורים לעיניים וחיוך מצויר).
- נספח א': ציטוט גורדון - [לחצו כאן](#)
- נספח ב': כרטיסיות דמויות - [לחצו כאן](#)
- נספח ג': גורדון העבודה הפועל הצעיר - [לחצו כאן](#)

למדריך

פעולה זו מציפה את הפער המובנה בין תפיסת ערך העבודה בחברת העמל, כפי שהתקיימה בישראל בשנותיה הראשונות ועד שנות השבעים, לבין תפיסת ערך העבודה בישראל היום ובעולם היום באופן כללי. פעולה זו אינה מיועדת לסמן את התהליך ההיסטורי שהתרחש, אלא לחשוף בפני החניכים את רעיון העבודה כיצירה ואת הרעיון שהחיים החברתיים נבנים על ידי תהליך יצירה זה של האדם העובד. בשביל שיהיה אפשר להתגבר על הפער הזה אנחנו צריכים בסוף הפעולה לתבוע מחדש את ערכה של העבודה – את הכבוד לאדם העובד, את התביעה לכך שהדבר המרכזי שהאדם עושה בחייו יהיה בעל משמעות ליחיד ובעל משמעות לחברה.

מערך הפעילות

1. משחק פתיחה
2. המדריך נכנס עם מסכה מאולתרת של לוטו על הפרצוף, מודיע לחניכים שהוא (או ההורים שלו) זכה בלוטו ומספר להם שהוא לא יודע מה לעשות – האם להפסיק לעבוד או לא?

שאל:

- מה אתם הייתם עושים לו הייתם זוכים בלוטו?
 - האם הייתם ממשיכים או מפסיקים לעבוד?
 - למה כן להמשיך לעבוד? למה לא להמשיך לעבוד?
3. חושפים פלקט (נספח א') עם המשפט של גורדון: "לא עבודה לשם מחיה ולא עבודה לשם מצווה, כי אם עבודה לשם חיים ..."

שאל:

- מה זה לעבוד לשם חיים ולא לשם מחייה?
 - לשם מה האנשים שאתם מכירים עובדים? לאיזה מטרות? (הורים, דודים, אחים, חברים וכו'...).
 - איך זה קשור לדילמה של האיש שזכה בלוטו?
4. רואים קטע מתוך "יש לי עבודה בשבילכם" – [לחצו כאן](#)
דקות: 16:51-23:14

דיון:

- למה הצעירים מעדיפים לעבוד בחול? או 'מכה' כלשונו?
- האם זאת העבודה שעליה דיבר גורדון?
- למה אף אחד לא מוכן לעבוד בחקלאות?
- האם אתם הייתם מוכנים לעבוד בחקלאות? לעבוד קשה.

למדריך: כאן צריך לחשוף את הפחד שיש לנו מעבודת כפיים, מעבודה קשה ומעייפת. חשוב שזה לא ישאר חבוי בהלך השיחה אלא שהשיחה תצליח להיות כנה ולחשוף את זה. לעומת זאת אל תתן לחניכים שלך להסתובב עם דימוי שגוי על עצמם, הרי, במחנות, בטיולים, באירועים במועדון החניכים שמחים לעבוד קשה, הם יקומו גם ב 5 בבוקר כשצריך.. הבדל המהותי הוא כאשר אתה מנוכר או לא לעבודה. כאשר אתה בוחר בעבודה, כאשר אכפת לך ממש מהתוצרים של העבודה.

5. מתחלקים לקבוצות של 4 – כל קבוצת מקבלת דמות אחת או שתיים של אנשים בחברה שעובדים

- בעבודות שונות. כל קבוצת צריכה לענות על השאלה:
- למה הם עובדים בעבודה הזאת?
- אם הייתה להם אפשרות, האם היו עובדים בעבודה אחרת? איזו?

חוזרים למעגל לדיון:

6. חוזרים למעגל (לא משתפים בינתיים) קוראים את הקטע של גורדון.
 - אם גורדון היה חי היום (כשכבר יש מדינה, ויש כלכלה ויש היי-טק וכו') האם היה עדיין כותב את זה?
 - מתוך הדמויות שפגשתם, והסרטון שראינו קודם, איזה מוטיבציות יש לאנשים ללכת לעבוד?
 - מה זה אומר להביא ידי ביטוי את האידיאל של העבודה? על איזה אידיאל מדובר
 - למה עבודה זה אידיאל?
 - איך אפשר שהעבודה שלנו תהיה יצירה והגשמת החזון הציוני? מה צריך בשביל זה? תנו דוגמאות לזה

למדריכה: היום בחברה, נתפשת העבודה כדבר תכליתי בלבד – כל מטרתה להשיג כסף. אין לנו כוונה לזלזל בחשיבות של להביא כסף הביתה, ולפרנס משפחה. אנחנו חיים במדינה שרוב האזרחים היום אין להם את הפריבילגיה לא לחשוב מאיפה תגיע המשכורת הבאה. בתוך זה אנחנו מבקשות לעורר אצל חניכנו חלום של חברה בה העבודה באה לשרת את האדם ולעורר לו לבנות את עצמו ואת חברתו. נבקש מחניכינו להעמיק את המחשבה על מה זה אומר עבודה כיצירה, עבודה כהגשמת החזון הציוני.

7. **סיכום:** מדינת ישראל בכלל ומרחב ההתיישבותי בפרט הוקם על ערך העבודה. הוקם על אותה האמונה שבזכות העבודה נגאל את עצמנו ואת אדמותינו. היום ערך זה בחברה עובר פייחות, וכולם רוצים רק להביא את המכה לעבוד כמה שפחות להרוויח כמה שיותר. אבל האם זה מה שיהפוך אותנו לאנשים מאושרים יותר? רוב האנשים מבלים את רוב שעות היום שלהם בעבודה. אם נתייחס לעבודה רק כדרך להרוויח כסף, ולא נתייחס לאושר שלנו, לסיפוק שלנו ויצירה שלנו בתוך העבודה אנחנו עלולים למצוא את עצמנו מאוד מתוסכלים מחיינו. כמו כן, אולי אפילו נמצא את מדינת ישראל בלי אנשים שיסכימו לעבוד בה, בלי מי שיבנה, מי שיעבד את האדמה, בלי מי שיעבוד בתעשייה כי כולם ילכו לחו"ל כדי למצוא עבודות "משתלמות" יותר.

תובנות ודגשים חינוכיים

- חשוב לייצר שיח משמעותי עם החניכים. מומלץ להביא כמה שיותר דוגמאות אקטואליות, שיוכלו להתחבר.
- השיח על החלום הציוני עשוי להיות מלווה בציניות, כדאי לצפות לכך ובכל זאת לקדם שיח משמעותי.